

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, ŽITNÁ UL. Č. 4b. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 Kč I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 Kč.

ROČNÍK XII.

V PRAZE, V ÚNORU 1930.

ČÍSLO 2.

Dr. Rudolf Král:

Veliký protagonista.

K 80. narozeninám presidenta republiky T. G. Masaryka.

Pohlížíme-li na dramatické dějství národa a státu českého s povýšeného kothurnu historie — a je to vskutku velkolepé dramatické dějství — nelze zneuznati, že vyhovuje úplně požadavkům, jak je klade Lessing v klassické knize »Hamburgische Dramaturgie« — první president obnoveného státu T. G. Masaryk hraje úlohu protagonisty.

Ano, kruh se uzavírá: smělá koncepce, již vytýčil T. G. Masaryk v »České otázce« o smyslu našich dějin a stanovil pragmaticky řetěz ženoucích sil našeho obrození — Dobrovský, Kollár, Šafařík, Palacký, Havlíček — se T. G. Masarykem doplňuje a uzavírá. Těž v tomto zakončení náš příměr odpovídá pojetí Lessingovu — katharsis. Z hrůz světové války vrací se veliký ikonoklasta do rodné země, aby svému národu vrátil tuto zemi osvobozenou po staletích útisku, obdařenou nyní nad to všemi atributy samostatného státu, zvětšenou o nové území.

Nebude nevhodno pozastaviti se nad rozletem ducha tak výjimečného, jakým je bezesporně Dílo našeho prvního presidenta; let jeho ideí, vitalita a zápalnost myšlenek a koncepcí, jim propagovaných, naleznou ztěžka přirovnání — ano, to byla drahá četba našich mladých let, které jsme se oddávali se vší vroucností svých duší a srdcí.

Po »Sebevraždě« a »Konkrétní logice«, po bojích rukopisných přistupuje ihned k řešení problému vlastního národa. Činí tak programaticky: sonduje nejprve smysl dějin, smysl našeho obrození a ptá se, kde je *raison d'être* tohoto dějství (»Česká otázka«, »Naše nynější krize«, »Ideály humanitní«, »Karel Havlíček«).

V »České otázce« pátrá po smyslu našich dějin a smyslu našeho obrození, stavě smělou hypothesu, že naše obrození je přímým navázáním na ideje česko-bratrské a jejich inkorporací v novém českém životě, která si ovšem musí hledati a nalézti formy, přiměřené nové době, aby aplikace těchto ideí vskutku zmnožila život národa, učinila jej hodnotnějším a vyšším a vřádila jej v život kulturních národů světa.

Smělost této koncepce, její strhující a uchvacující průbojnost uchvátla v oné době všechny mladé mozky a všechna mladá srdce, prostě fascinovala.

Ovšem, dostavily se záhy kritické hlasy (Kaizl: České myšlenky, Pekař v člancích časopisu českých historiků, hodně později Rádl: Spor o smysl českých dějin), všimněte si jen ušlechtilosti, s jakou mluví Kaizl v úvodu k Českým myšlenkám:

»Přijímám otevřenou diskusi, ke které pan Masaryk vyzývá. Přijímám i formu nejlépe slušící vyzvané diskusi, formu přímé polemiky.

Historicko-filosofické stopování, kterým pan Masaryk v »České otázce« snaží se vystihnouti vývoj citů a myšlenek, jež určovaly náš český život v tomto století, pokládám za výkon, jenž bez odporu zasluhuje veliké pozornosti a opravdového uznání, nejen pro objemnou a bedlivou práci, která naň musila býti vynaložena, ale i pro mnohonásobný užitek, který tato práce vnitřnímu životu našemu znamená. Užitek ten sledávám na filosofickém pokusu povztýčiti se jednou nad svízele a vřavu denního snažení a širším rozhledem vystihnouti směry a tempo ženoucích sil myšlenkových. Neuvědomělosti anebo poloviční uvědomělosti běžného konání postaveny jsou na oči hlubší proudy, které je ženou; empirie ze své časové i místní úryvkovitosti a izolovanosti vyrvána a upjata viditelnými znaky k myšlenkovým směrům širším, českým i světovým, a konečně práci generace živoucí zřejmě ukázáno místo, na kterém stojí: na ramenou generací předchozích. Ten je význam a cíl pokusu, který se stal v »České otázce«.

Chťel jsem ještě připojiti, že politický postoj Masarykův v nynější době sleduje důsledně onu základní linii, kterou zaujal kdysi v »Naší nynější krizi« a »Ideálch humanitních«.

Právě citovaná slova Kaizlova jsou důkazem, kterak v oné prudké a horečné době (pokud se týče výměny názorů) bezesporně vynikající politik a národohospodář, jakým byl Kaizl, soudil o »České otázce«.

Masaryk po té neumdlévá — od problému českého přechází k velikým problémům světovým — jeho studie o slavjanofilství, jeho kritika marxismu (Karel Marx) jsou dokladem, jak dovedl vycítiti a vysondovati ožehavé otázky přítomnosti a zaujati k nim přímý a bezprostřední postoj, který se nespokojuje jen konstatováním fakta, pečlivou a všestrannou diagnosou (mohli jsme to dobře postihnouti také, pokud se českého problému týče, v »Naší nynější krizi«), ale širokým tvůrčím duchem rýsuje již novou stavbu, nové plány a nová řešení, odpovídající nové době a vyhovující její tužbám

a přáním (Rusko a Evropa). Že se při tom setkává namnoze s prudkou invektivou s druhé strany, která svoji impetuoznost nemůže nikdy odůvodnit své odmítavé stanovisko argumenty vskutku přesvědčujícími a dostatečně fundovanými, je již příznakem českého života jak předválečného, tak i poválečného; leč Veliký Zápasník stojí zde stále vzpřímen a nedotčený, připraven k zápasu.

Tak jej zastihuje světová válka; od pracovního stolu filosofa vstupuje na forum světového dějství, a On, který tak často se ocitl v rozporu spíše s oficiálním smýšlením národa než se smýšlením v pravdě lidovým, bleskem svého genia a dobrotivým darem Osudu ihned chápe situaci a zasahuje v dramatické dějství vlastního národa a státu, aby po létech utrpení přinesl nejskvělejší dar, samostatný československý stát.

Ať jsou jakékoliv kritiky neb jakákoliv mínění, ať differují neb se rozcházejí, před touto prací nutno sklonit v úctě hlavu a postáti v oddaném, tichém a vroucím přemýšlení nad tímto Dilem; jistě jsou Legie integrující součástí této gigantické práce, ale je zajištěn dovoleno, dáti výraz svému přesvědčení, i když někdy nesouhlasíme: nikdy nepřestaneme ctít.

To jsou svatá slova Carlylova: »Jedna věc je nám útechem, že velcí mužové, ať je jakýmkoliv způsobem pojmáme, jsou vždy prospěšnou společností. Nemůžeme hleděti třeba nedokonale na velkého muže, abychom se něčemu od něho nenaučili. On jest živoucí pramen světelný, jemuž býti na blízku je dobré a milé. Světlo, které osvětluje, které osvítilo temnotu světa, a to pouze ne jako rozžatá lampa, ale jako přirozené těleso světelné, svítící darem nebes; zářivý pramen světelný, jak pravím, vrozeného nadání, mužnosti a hrdinné urozenosti, v jehož paprscích pociťují blaho všechny duše.«

A nyní, kdy náš první prezident slaví své osmdesáté narozeniny, stav notářský sklání se v úctě a oddanosti před touto výraznou postavou, před hlavou muže, který bezesporně vykonal nesmírně mnoho pro svůj národ: naše vroucí přání se spojují, aby Bůh jej zachoval ještě na dlouho osvobozenému státu.

Nemohu si odpustiti, abych jako finale necítoval ještě strofu z oné visionářské básně Vrchlického, již opěvuje osvobozenou Vlast:

Pak věřím, po letech že zvěst
k nám dojde,
divý ples procitne v našem
prachu,
že trůníš v moci své, ve staré
slávy nachu, ve lásce dětí
svých jsouc silna s v o b o d o u!

Dr. Čulík:

Jazykové směrnice při úřadování notářů.

Sbor notářů notářské komory v Brně usnesl se 20. října 1929 doporučiti všem notářům komorního obvodu, aby se při svém úřadování řídili těmito zásadami:

I. Při zastupování dle § 5 n. ř. platí právo zastoupené strany.

II. Při soudním komisařství právo platící pro soud.

III. Při úřadování dle § 1 n. ř.

a) mimo obor menšinového úřadování: jazyk státní.

b) za podmínek menšinové úřadování:

1. notářské spisy a protokoly:

aa) jsou-li zúčastněny samé menšinové strany, celé pouze jazykem menšinovým.

bb) jinak jazykem státním a vložkami v jazyku menšinovém, jež obsahují prohlášení menšinové strany.

2. snímky notářských spisů, ověřovací a pověřovací doložky a snímky z osvědčení: dvojjazyčně (jazykem státním a menšinovým). Vpisky znění notářského spisu znění protokolu o valné hromadě a o událostech a směnky pojmu se ve svém původním znění.

3. neznají-li všechny strany jazyka chystané listiny dlužno postupovati dle §§ 63 až 65 n. ř. Nelze-li tak, dlužno úkon odepřítí. Dále se navrhuje, aby nový notářský řád byl též opatřen podrobnými jazykovými předpisy.

Tyto návrhy předložily komory v Brně a Olomouci ministerstvu spravedlnosti, jež o tom zavedlo anketu. Při ní ministerstvo prohlásilo, že jest ochotno vyjít požadavkům těm vstříc, ovšem za šetření jazykového zákona, a vydati zvláštní výnos o směrnících jazykových.

Návrh notářských komor moravských vyvolán byl tíživou situací, v níž ocitli se notáři při svém úřadování a ve své agendě notářské při jednání s příslušníky jazykových menšin a s cizinci.

V této situaci ocitli se nejen notáři v okresích s 20% jazykovou menšinou, ale i v okresích jiných, zejména ve velkých městech, v nichž jest styk notářů s jinojazyčnými osobami značný.

Nelze ale přehlížeti, že tatáž tíživá situace stíhá notáře i v jiných státech, neboť notáři v jiných státech sepisují notářské listiny pouze v oficiálním jazyku a jistě nikomu nenapadne do toho si stěžovati. Marně dožadovala by se strana na př. ve Francii neb v Německu sepsání notářské listiny v jazyku českém, byť i notář byl tlumočnickem tohoto jazyku.

U nás ovšem totiž tato vystupuje proto zřejměji, že až dosud a zejména za starého Rakouska mohl notář sepisovati v jazycích v zemi obvyklých, byl-li k tomu dle § 12 n. ř. zmocněn, a v jazycích cizích, byl-li tlumočnickem jazyka tohoto; dále proto, že u nás v našich státech jazykové menšiny jsou početnější než ve státech jiných a konečně proto, že notář podle našeho čl. práva není výhradním listinným a osvědčovací orgánem, jak tomu jest ve státech jiných a následek toho je, že nemůže-li příslušník jazykové menšiny u notáře docíliti sepsání listiny ve svém jazyku, utíká se k jinému právnímu zástupci a dává přednost, pokud to možno, sepisovati listiny soukromé v jazyku svém.

Návrh komor shora uvedených sleduje dvojí účel: umožniti stranám, aby dosáhly listin psaných v jejich menšinovém jazyku a ulehčiti a usnadniti úřadování notářů.

Z těchto důvodů lze návrh moravských komor vítati.

Jiná jest však věc, zda-li tento návrh má naději na úspěch a zda-li jest vůbec možný. Návrh moravských komor vyšel patrně z podnětu, které učinil svého času Dr. Liska v Č. Pr. v dubnu a květnu 1926 a v květnu, červnu, září a prosinci 1927.

V těchto svých článcích vycházel Dr. Liska z nesprávných, dle mého názoru, premisí. Totiž v prvních článcích z nesprávného názoru, že notář není orgánem státním a v článcích z r. 1927 z nesprávného názoru.